

KPL 3.1
Epidemiologinen

siirtymä

Sairaudet jaotellaan tartuntatauteihin ja tarttumattomiin tauteihin

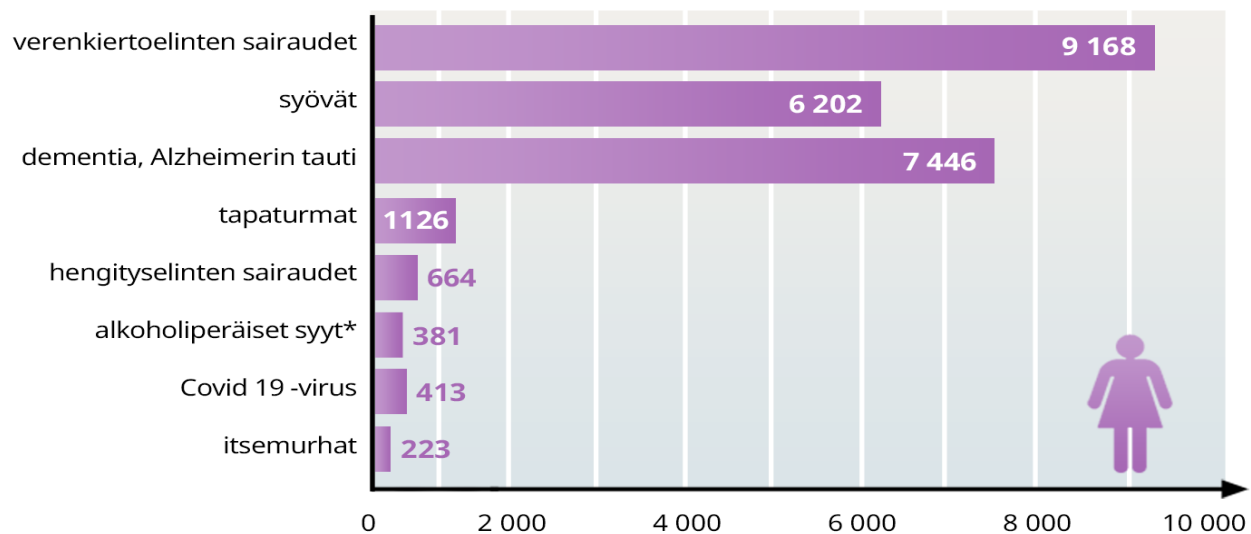
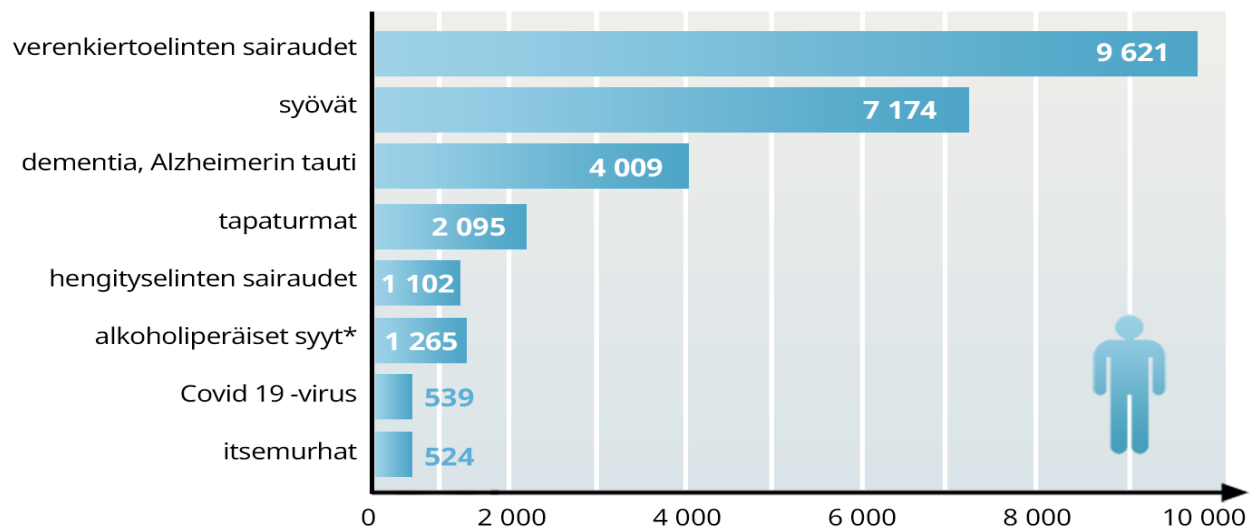
Tartuntataudit

- esim. influenssa ja tuberkuloosi
- epidemia, pandemia, endemia

Tarttumattomat taudit

- esim. sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, tule-sairaudet
- perimän, elintapojen ja ympäristön seurauksena
- eivät tartu yksilöstä toiseen
- osa elintapasairauksia

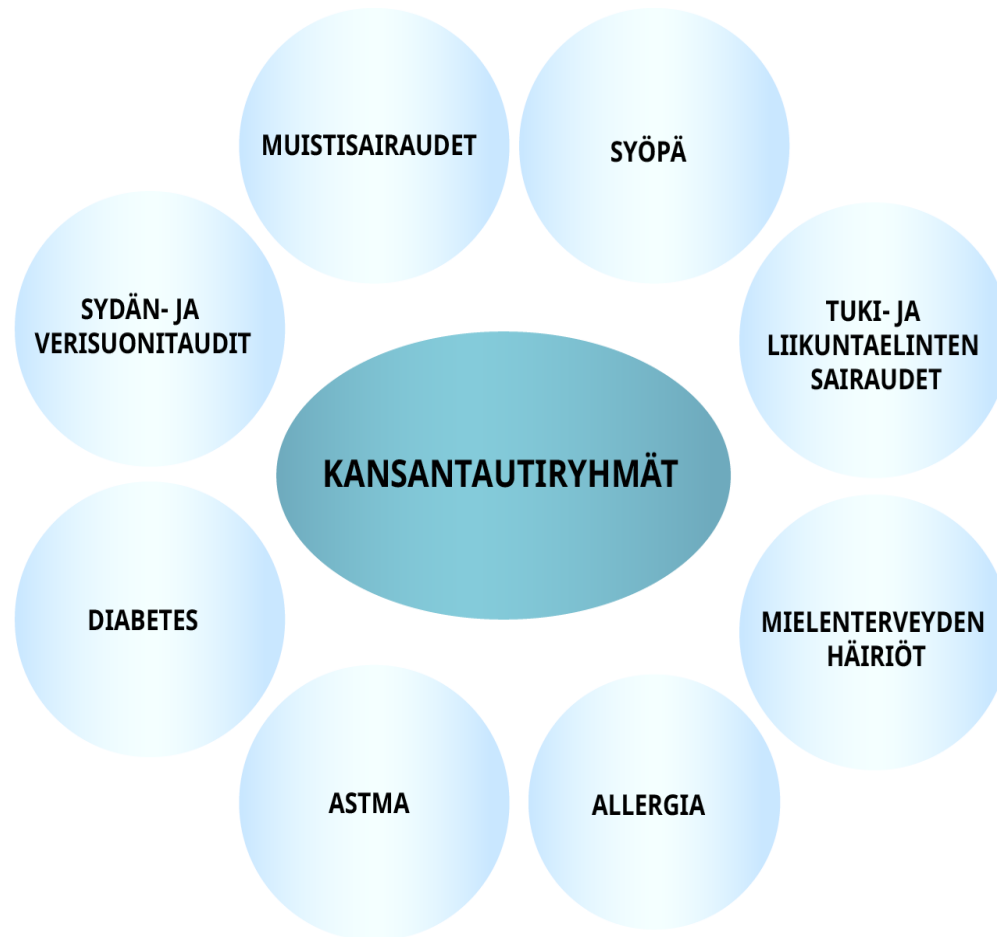
Suomalaisten yleisimmät kuolinsyyt vuonna 2022

*) alkoholiperäiset taudit ja tapaturmainen alkoholimyrkytys

© Studeo

Kansantaudit – syyt ja ennaltaehkäisy

Kansantaudit ovat Suomessa yleisiä sairauksia

- **Perintötekijät** sekä **ympäristötekijät** vaikuttavat riskiin sairastua kansantauteihin.

Kansantaudit ja tartuntataudit

-erilaisia eri puolella maailmaa-

Tyypillinen muoto

- KT: kehittyneissä maissa elintapaan liittyvät pitkäaikaissairaudet
- TT: flunssat, influenssat, seksitaudit, turistiripulit, malaria

Aiheuttajat

- KT: elintavat kehittyneissä maissa
- TT: bakteerit, virukset, sienet ja loiset

Ehkäisy

- KT: tiedon lisääminen, terveyden edistämisen toimintatavat, esimerkiksi elintapavalistus
- TT: rokotukset ja leviämisen estäminen, tiedon lisääminen

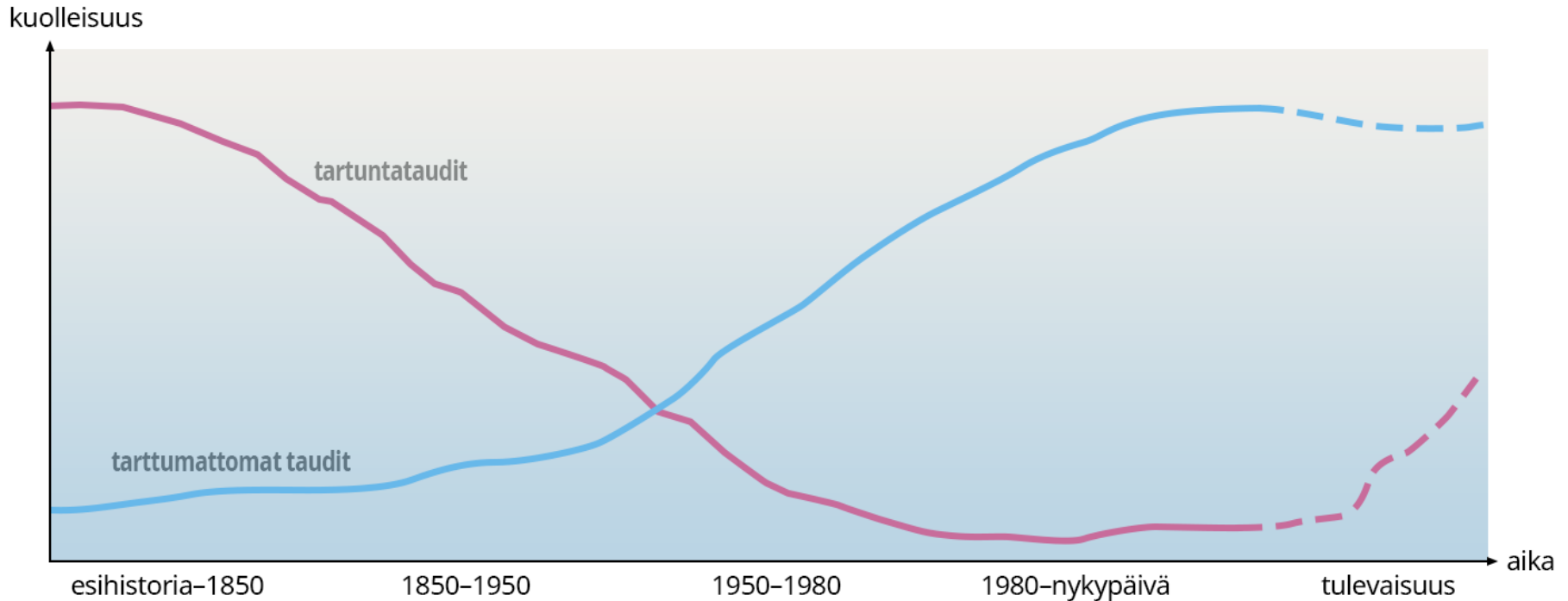
Hoito

- KT: elintapamuutokset, pitkäaikainen lääkitys
- TT: antibiootit, lepo

Muuta

- KT: kansantauteihin rinnastetaan myös väkivaltaiset kuolemat (tapaturmat, liikenneonnettomuudet, itsemurhat ja myrkytykset)
- TT: ilmastonmuutos vaikuttaa tautiryhmään

Epidemiologinen siirtymä

1. vaihe: Aliravitsemus ja tartuntataudit

- elinajanodote 40–50 v
- ahtaat asuinolot
- huono hygienia ja aliravitsemus heikentää vastustuskykyä
- puutteellinen terveydenhuolto

2. vaihe: Tartuntataudit vähenevät

- elinajanodote 50–60 v
- rokotteet, elintason nousu
- ravitsemuksen ja asuinolojen paraneminen

3. vaihe: Elintavat aiheuttavat tarttumattomia tauteja

- elinajanodote 60–70 v
- elinajanodote nousee
- rokotteiden ja antibioottien käyttö laajenee
- tupakointi, energiansaanti ja liikuntatottumukset muuttuvat

4. vaihe: Hyvä terveydenhuolto myöhäistää tarttumattomien tautien puhkeamista

- elinajanodote 70–80 v
- terveyden edistäminen alkaa ehkäistä tarttumattomia sairauksia
- hoitoa paremmin saatavilla

5. Vaihe: Tartuntatauti uusi nousu?

- elinajanodote laskee?
- antibioottiresistenssi
- ilmastonmuutos
- globalisaatio
- biodiversiteetin köyhtyminen

Muutosta, jossa väestön yleisimmät sairaudet muuttuvat toisiksi vuosien saatossa kutsutaan **epidemiologiseksi siirtymäksi**.

Kehittyvien maiden uhkana kaksoistaakka

-sekä tartuntatautien että tarttumattomien tautien hoito että ehkäisy

Kehittyneiden maiden uhkana uudet kansantaudit

-uusiin elintapoihin liittyvät uhat

-esim. uniapnea, rasvamaksa (ylipaino),
tulehdukselliset suolistosairaudet

-hygieniahypoteesi

Tarttumattomien tautien ehkäisy kolmella tasolla
-promootio, preventio

Tarttumattomien tautien ehkäisyn eri tasot

